

GUIA DE VISITA DE LA SERRA DE NA BURGESA

- **Tipus de material.**

Es tracta d'una guia de visita en format de quadern de treball.

- **Autor/entitat/institució.**

Aquest material està realitzat per l'empresa **Estudi 6** i per **Voluntaris de na Burgesa** i està editat per l'**Ajuntament de Calvià**.

- **Contingut/tema.**

Reconeixement del Medi Natural i del patrimoni arquitectònic i cultural de la Serra de na Burgesa en relació amb l'incendi que va sofrir fa uns anys.

- **Objectius.**

Els objectius de la guia són citats de forma breu en el missatge dirigit als professors.

Tenen un objectiu clar i concret: donar a conèixer als joves dels efectes que provoca un incendi en un Medi natural, sensibilitzar-los i conscienciar-los.

Creim que és una forma molt adequada de sensibilitzar els alumnes sobre un problema concret i de les conseqüències que se'n deriven. El treball de camp proposat facilita l'involucrament en el problema i a més els fa descobrir nous espais.

- **Aspectes que es treballen i valoració des del punt de vista de l'AE.**

Es treballa dins d'un medi natural declarat Parc Natural, on també hi trobam elements antròpics com la Possessió i un aqüeducte, entre d'altres.

Es tracta, bàsicament, d'una problemàtica ambiental. De fet, la guia està dissenyada en base a les conseqüències d'una catàstrofe natural. S'aprofita però, l'itinerari, per completar la sortida amb valors històrics i tradicionals com l'arquitectura hidràulica.

Els valors i comportaments que s'oferten a la guia estan molt lligats amb els objectius que intenta aconseguir l'Educació Ambiental.

- **Destinataris.**

La guia està destinada als alumnes de Secundària Obligatòria (ESO).

El nivell de la guia en línies generals és força elevat. Tot i això hi ha un desequilibri entre alguns continguts d'alt nivell (superior al que reben a l'institut) i d'altres de molt elementals (nivell d'escola primària).

De totes maneres no convé que el nivell sigui molt elevat per mor que puguin assimilar els coneixements adquirits i no es vegin desbordats. També s'ha de tenir en compte que estan a un nivell escolar d'obligatòria assistència.

- **Activitats, tipus, valoració.**

Hi ha tres tipus d'activitats en relació a la fase que es realitzi:

- Abans de la sortida: s'introdueixen conceptes bàsics per que l'alumne es familiaritzi amb allò que es trobarà. També s'observa un vídeo sobre la Serra de na Burgesa i es fan recomanacions sobre allò que es pot fer o no a la sortida de camp.
- Durant la sortida: es realitzen itineraris d'unes quatre hores de durada on es proposen una sèrie d'aturades on es realitzen explicacions i s'organitzen activitats per l'alumnat.
- Després de la sortida: a classe es fa una interpretació del que s'ha observat i treballat. També es treuen conclusions.

Es una bona estructura de feina: abans, durant i després. On abans es familiaritza l'alumne amb allò que veurà, després ho veu i ho toca amb les oportunes explicacions i finalment a classe es dona lloc a la opinió i conclusions.

- **Aspectes de disseny, qualitat i coherència del material.**

El material es presenta en un quadern de treball en format DIN A 5.

Al principi es fa una introducció als professors on s'expliquen els objectius de la guia. Després es van desenvolupant les distintes fases de la sortida (abans, durant, després) on s'han de respondre unes preguntes i on realitzar uns dibuixos. En requadres destacats hi ha unes explicacions. A la darrera pàgina es fan unes recomanacions en cas d'incendi.

- **valoració general.**

En línies generals és bastant encertada, l'aspecte natural el tracta de forma molt amena i entretinguda. Però trobam que al tractar el tema dels incendis hauria d'haver un apartat força extens amb recomanacions i on s'explicassin les causes i les conseqüències que se'n deriven. També s'hauria d'haver fet una reflexió i comparació entre les zones que foren afectades pel foc i les que no.

- **Propostes, suggeriments.**

Aquest apartat queda respost en l'anterior.

ITINERARIS DE LES BALEARS: S'ALBUFERA DE MALLORCA

- **Tipus de material.**

Se'ns presenta un material força complet que podem dividir en tres parts:

Un llibre/quadern guia per l'alumne on hi ha explicacions i activitats per realitzar; un llibre del mestre que estructura el llibre de l'alumne; una sèrie de diapositives amb aspectes de l'Albufera.

- **Autor/entitat/institució.**

El material està realitzat per: Climent Picornell Bauzà, Pere Rios Martorell i Jaume Sureda Negre. Amb dibuixos de Josep J. Muñoz Servera.

Està editat per la Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona, en la seva vessant de La Caixa a les escoles.

- **Contingut/tema.**

La guia pretén descriure tots elements que podem trobar en un Parc Natural com és l'Albufera de Mallorca. No es limita només als elements vius o inerts propis de l'ecosistema de zona humida, sinó que també inter-relaciona elements antròpics que l'home ha executat a la zona com l'antiga fàbrica de paper, la central tèrmica del Murterar (pluja àcida), les marjals pobleres, la caça, la pesca i la urbanització litoral.

- **Objectius.**

Té dos objectius clars i principals, per una banda conèixer les característiques principals de la zona humida més important de Mallorca, i per l'altra, conscienciar els alumnes de la importància de conservar l'indret.

Té uns objectius molt complets i encertats, tractant el coneixement i la conscienciació del medi natural en base al passat, present i futur, i inter-relacionant-lo amb el medi humà.

5. Aspectes que es treballen i valoració des del punt de vista de l'AE.

Es tracta d'un medi natural protegit però que té en el seu marge extern septentrional (de protecció, no de morfologia) una intensa urbanització hotelera i residencial.

En quan els aspectes naturals es mostra què és una Albufera, el seu procés de formació i les diferents parts que la componen. Després es descriuen els hàbitats naturals (vegetals i animals) més destacats: barra litoral, zones inundades, vores dels canals i saliconar.

L'aprofitament humà tracta l'agricultura (dessecació), pesca, caça, urbanització, fàbrica de paper i central tèrmica des Murterar.

Finalment tracta la importància de la conservació de l'Albufera fent referència a la importància i riquesa de l'ecosistema humit i l'utilització racional de l'espai.

Potser la part que més interessa des del punt de vista de L'Educació Ambiental sigui la darrera, la importància de la conservació. En menor mesura, però també important és el coneixement del medi i els elements que el conformen. La primera part, està molt més vinculada a la geografia, i no és tan interessant per l'EA.

6. Destinataris.

Aquest material didàctic està destinat per alumnes dels darrers cursos d'EGB (6è, 7è i 8è). Que en l'actualitat podríem vincular als primers cursos de l'ESO.

És una guia molt encertada, ja que té una extensa cartografia que va situant les diferents escales de percepció dels elements. Més important és, però, la gran quantitat de dibuixos que acompanyen els textos, que fa que es puguin localitzar la fauna i la flora del lloc. De fet, el parc està dispostat per facilitar, sobretot, l'observació.

Es una guia molt ben dissenyada per l'edat i nivell de coneixement dels alumnes.

7. Activitats, tipus, valoració.

Hi podem veure tres etapes:

- **Motivació/preparació:** el professor motiva els alumnes amb una presentació de l'Albufera mitjançant l'explicació i visió de les diapositives. També es proposen feines individuals o en grup sobre els punts més importantats.

- **Realització de l'itinerari:** el mestre ha de guiar sistemàticament les observacions i activitats proposades. S'ha de deixar actuar l'alumne.
- **Recapitulació:** la feina no ha d'acabar a la sortida. S'ha de recapitular i donar lloc a la opinió d'allò que s'ha vist. Hi ha activitats proposades.

Es una bona estructura de feina: abans, durant i després. On abans es familiaritza l'alumne amb allò que veurà, després ho veu i ho toca amb les oportunes explicacions i finalment a classe es dona lloc a la opinió i conclusions.

8. Aspectes de disseny, qualitat i coherència del material.

L'aspecte és molt atractiu. Es compon d'una carpeta on hi ha tots els materials: guia o quadern de treball, diapositives i llibre del professor. Evidentment, als alumnes només se'ls dona el quadern de treball. Format DIN A4 pel llibre del mestre i DIN A5 pel llibre de l'alumne. Realment, el llibre de l'alumne, a diferència del del professor és d'alta qualitat, tant en el contingut com en les fotografies, dibuixos i cartografia.

L'estructura està en base a continguts a veure, i no al recorregut proposat. Per tant, el professor ha d'estar molt atent a guiar els alumnes, no només pel parc, sinó que també pel llibre.

Darrera té també un vocabulari específic i una taula dels animals i plantes, però not a faltar un índex

9. valoració general.

És una guia de visita molt completa, però si hem de trobar un defecte, és que potser està més estructurat com a llibre que com a guia de parc. El contingut és completíssim, tant en el text, però sobretot en fotos, dibuixos i cartografia.

- **proposades, suggeriments.**

Abans ja he comentat que trob a faltar un índex. També hi podria haver un vídeo que substituís les diapositives, però s'ha de tenir en compte l'any en que és va publicar.

En el moment de l'edició de la guia feia poc que el Govern de les Illes Balears havia adquirit la finca, i l'havia declarat Espai Natural Protegit. Aquesta és una figura de protecció molt baixa que no té res a veure amb la declaració de Parc Natural que té en l'actualitat.